

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XI. De peritia linguarum Ministris S. Evangelij necessaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Arinx lux & cognitio adfit, in magnis ignorantie tenebris maximoque periculo salutis aeternae homines versentur: necesse est

CAPVT XI.

De peritia linguarum Ministris S. Evangelij necessaria.

Copiam sermonis, loquendique facultatem ei, qui docendi partes suscipit, adesse oportere nemo dubitat; quam obrem Apostolos suos, non ante ad docendas gentes Christus misit, quam gentium linguas S. Spiritus dono loquerentur. *Fides enim, sine qua saluus esse nemo potest, ex auditu est, auditus autem per verbum Dei.* Hic ergo sita est salus gentium in verbo Dei: quod sane ad homines pervenire non potest, nisi vocibus hominum defera: ut: quas qui non percipit, verbi Dei vim sentiet nunquam. Quia una in re vel maxime sudare oportet: ubi servum Christi: si hominum amentia, quamquam enim duri ac molesti labores sint alienae linguae discendae, barbaricae praesertim: tamen & gloriosa victoria est, & dulcissimi fructus, & Dei charitatis illustre testimonium.

Igitur si quis salutis animarum studio inflammatus est, ut optime Iosephus A costa prosequitur, sibi is sermo respondeat, nihil praeclearum sperare oportere, nisi sermonis primum callendi indefessa cura sit. Si enim is, qui suppet idiotiae locum, ad tuam benedictionem, quam non intelligit, non potest dicere Amen: quamvis tu bene gratias agas, sed ille nihil edificatur: quoniam modo concionanti tibi, quamvis mirabiliter, quamvis divine de Christo, populus ignora lingua, & profundi sermonis respondebit in eo de suo Amen, hoc est, animi praebit assensum? Quomodo, quamvis tu recte loquaris, edificabitur ad fidem & dilectionem frater, cum voces tantum sparguntur in ventum, ac more Babylonica confusionis, qui sermonibus dissident, nequaquam sensu, animique conspiciantur? Quare nihil commotius, aut certius est, quam ut homines probari, atque integri, sermonis barbari curam suscipiant, familiarissimam consuetudinem habeant, copiamque ad discendum sibi parent, tum arte, tum exercitatione diuturna. Neque enim alia via orbis terrarum reliquis ad gratiam Christi pervenit, quam verbi Dei fortis instantique praedicatione. Sicut in Actis Apostolorum saepe legimus, & Ecclesiasticae omnes historiae tradunt.

Neque vero alius aditus, aut alia via infidelibus ad Christum aperienda est, quam assidua, efficacis, ipsisque accommodatae praedicationis verbi Dei. Nam praeter documenta divina plurima, eademque gravissima attestatur nobis copiosissimè id ipsum rei experientia. Si enim quem Barbari nati fuerunt linguae suae peritum Concionatorem, attentissimè eam audiunt, magnopere delectantur facundia, ipso dicentis impetu rapiuntur, atque ore hiantes, oculis immotis haerent suspensae: sibique invicem dicunt, nunquam se Christi legem talem cognovisse, aut audivisse: quidam concionis vi cor ipsam citius afficiunt. Quod si qui populi aliquid vel intelligentiae, vel probitatis praesentent, praeter ceteris inveniantur sine ulla exceptione, ij esse maxime, qui Sacerdotes aut habuerunt, aut habent veteranos, sermonis sui peritos. Perditissimi vero omnium, qui novos & imperitos Magistros ab Europa recenter sortiti sunt, quorum in-

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

fantiam egregiè rident, elinguesque contemnant.

Itaque elaborandum est Ministris, atque studio & tolerantia, sermonis facultas paranda: id enim quamvis difficile ac negotiosum sit, non tamen fieri nequit. Et quamvis linguarum lectiones, sive Grammaticae peritiles sint, verum haec omnia instar umbratilis pugnae, & palaestrae potius quam acies. Ad rem ergo veniendum est, & frequent collocatione cum infidelibus agendum, ubi audiendo ac loquendo sermo familiaris fiet. Inde ad conciones progrediendum, ut pudore, metuque deposito, saepe & audacter errandum, ut aliquando non erretur. Initio quidem memoriter & res & verba discenda, mox etiam sequentur verba res ipsas. Ista quidem, dicit opinor aliquis, praecipere in promptu est; exsequi vero perquam remotum. Ita sane est, attamen & labor omnia vincit, & laborem facit jucundum propensio animi. Ac certè nulla in hac causa major difficultas est, quam avertit voluntates hominum. Quam obrem si Sacerdotes Ministrive multum in animarum conversionibus proficere cupiunt, illud modum omnibus curent, ut recentes ab Europa, antequam fervor ille, & sitis animarum intercescat, nulla alia re occupentur, ac detineantur, quam accuratissimo studio discendae linguae illius gentis, ad quam appulerint, & postquam didicerint, exercendae. Hoc nisi fiat, vix aliquid perficietur, quod experimen- o compertum habemus. Sapienter ergo & religiose, ut refert Ios. A costa *lib. 4. c. 9.* Dominicanae familiae Patres in Indij Occidentalibus inviolabili staturo, venientibus ab Hispania, totum primum annum, nihil aliud quam studium sermonis injungunt. Anno integro exacto, ad fructificandum mittunt: quod utinam omnes sequeremur exemplum; fieret paucis annis sine dubio plus quam alias effectum est plurimis.

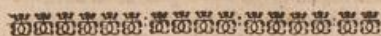
Praeterea est perquam necessarium, ut regionis, in qua degunt, sermone loquantur omnes. Sunt enim necessaria omnia ista praesidia, ut facultas paratur verbi divini Gentibus annuntiandi. At si quis vel per occupationes urgentes, vel per minus felicem ingenij sortem, tanta consequi nequeat; non debet continuo sibi ab hoc DEI opere vacandum esse existimare, silentioque vitam agere. Potest enim multis modis facultatis suae exiguitatem adjuvare. Primum, si doctus ipse cum sit, & virtutis probatae, socio utatur sermonis perito, quem ipse sententiam fecissim doceat, & quid, quoque modo dicendum sit, instruat: eamque, ut Moyses Aaron, interpretem habeat: ut per illum potius ipse loquatur. Non quidem ut aliter alterius verbis reddendo verba, loquatur in interpretis more, (quod frigidum est, tamen si ne id quidem contemnendum) sed summam potius edoctus, ante concionem, oratoris partes impleat, si socius contingat idoneus & fidelis.

Praeterea non esset utilitatis exiguae, si aliquot ipse Conciones, & brevem aliquam Catechismi expositionem memoriter disceret, atque ea idem tunc repeteret apud Barbaros. Neque enim verendum est, ne eos repetitione offendat: neque tam isti indigent magnis & exquisitis rationibus, quam quibusdam facilioribus, accommodatis, iisque saepius repetitis. Nam & gloriosissimus Dei praeco S. Franciscus, eo modo instituisse Fratres suos simpliciores praedicatione perhibetur. Et B. Franciscus Xaverius apud Indos ea industria multum in conversione gentium profecit. At id quidem Ministris non difficile, infidelibus autem perquam modum foret, ut in missionibus loca subinde mu-

H 2

en ur

tentur, doctrina verò eadem ubique repetenda sit, ut parvulis hoc Evangelij præbeatur. Edidit nuper Summus Pontifex Paulus V. pro diligentia in linguarum peritia acquirenda Breve Apostolicum, quod hoc loco inferendum censui.

PAVLVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei.

AD Perpetuam rei memoriam.
Apostolica servituti onere, infirmitati nostre à Domino, inscrutabili consilio ejus, imposto, assidue admoemur, sapientibus, & insipientibus constitutos nos esse debitores; ut scilicet per ministerium nostri Apostolatus, qui sapiunt, quod sanctus docet Bernardus, non despiciant; qui non sapiunt, sapiant, & qui desperaverunt, respiciant: quibus verbis instrui nos satis perspicimus, ut fideles in fide, & charitate conservare, infideles ab infidelitatu tenebris educere, & hereticos, ac peccatores à pervertitate erroris, ac servitute peccati liberare, aspirante gratia DEI, à quo omnis sapientia, pastoralis sollicitudine procuremus.

Cum vero præceptum Domini lucidum illuminet oculos, ac testimonium ejus fidele sapientiam præset parvulis, omni vigilantia procurare debemus, ut Predicatores, & Doctores verbi DEI ad opus DEI operandum instructi reddantur in dies magis, & partes suas, quantum cum Domino fieri potest, ad gloriam ejus, & utilitatem animarum quotidie melius, & feliciter adimplant. Cui rei plurimum conducere satù constat Linguarum cognitionem, Hebraicæ præsertim, Græcæ, Latinae, & Arabicæ: hæc enim conversione infidelium opportunissima esse dignoscitur, quando magna eorum pars aut Arabi, è loquitur, aut intelligit: ac si unquam reliquarum trium Linguarum notitia in Ecclesia DEI utilis fuit, verbum nostrum proficere utilissima est: hostis enim huic mani generis Linguarum scientia, singulari dono DEI hominibus tradita, ad ipsius Largitoris contumeliam, & fidei suæ Catholica detrimentum, nunc ut cum maxime abutitur.

Quamobrem s. l. rec. CLEMENTIS PAPAE VII. Prædecessoris nostri, quantum conditio temporis patitur, vestigiis insistentes Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, deque Apostolica, nobis attributa potestate plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Constitutione sancimus statuimus, & ordinamus, ut in cujusvis Ordinis, & Instituti Regularium, tam mendicantium, quam non mendicantium, etiam quomodolibet exemptorum, & Apostolica Sedis immediatè subjectorum, studijs omnibus, trium Linguarum hujusmodi, Hebraicæ videlicet, Græcæ, & Latinae, in majoribus verò, ac celebrioribus etiam Arabicæ Doctores, Regularis quidem, & ejusdem Ordinis, si in illo harum Linguarum sufficientem notitiam habentes sint, si minus secularis, aut alterius Ordinis Regularis, qui illas actu, & diligenter doceant, habeantur, si studia in Orbibus, & locis existunt, ubi Linguarum prædictarum peritos conducendi facultas est: studium verò Locorum, ubi hujusmodi Doctores desunt, cum primò in alijs studiis, ubi Lingua hujusmodi docebuntur. Scholares tantum profecerint, ut docendi alijs idonei fierent, de istis Scholasticis provideatur.

Quod, ut citius & facilius fieri possit, & sperati fructus ex Linguarum hujusmodi studio appareant, omnibus, & singulis Regularibus Superioribus sub indignationis n. s. p. eadem auctoritate, tenore præsen-

tium præcipimus, & mandamus, & si ipsi negligentes fuerint, eorumdem Ordinum Regularium apud nos, & Sedem Apostolicam Proceptoribus injungimus, eorum conscientias desuper onerantes, ut omni cura, & sollicitudine quantum citius provideant, ut Schola Linguarum hujusmodi quamprimum instituantur, ac Doctores prædicti deputentur, eorumdemque Linguarum Lectionibus Scholares assignentur, qui illis sculam, & assiduam operam navent. Hi verò Scholares ut alacrius huic studio incumbant, volumus, & decernimus, ut in promotione ad Doctoratus gradus, & ad alios sui ordinis honores illi, ceteris paribus, præferantur, qui in cognitione trium saltem Linguarum prædictarum profecerint, ita, ut ad illas docendas apti sint. Non obstant, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, privilegia quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Universitatibus, illarumque Rectoribus, ac Ordinibus prædictis, & illorum Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus, & singulis eorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Sanctionis, statuti, ordinationis, præcepti, mandati, injunctionis, orationis, voluntatis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Dat. Rome apud Sanctum Marcum, Prid. K. Augusti, An. Incarnationis Dominicæ M. DC. X. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

C A P V T XII.

Epilogus de vitæ pietate, exemplo, aliisque prærequisitis in Evangelico operario.

UT summam omnium se è, quæ hæcenus de Ministrorum probitate divinis, quasi ad Epilogum redigamus, placuit hic ex B. Francisco Xaverio, Apostolico viro, quid ipse in prædicatoribus sancti Evangelij desideraret; ex ejus vita per Horatium Turcellinum conscripta ite memoriam revocare. Is igitur lib. 6. vitæ ejus c. ultimo sic scribit:

Horat.
Turcell.
in vita
B. Xaverij

Socios Ethnicis convertendis, Neophytisque B. Franc. erudiendis, operam daturus, non modò lectissimos requiebat, sed huic rei maxime debitos; ut nihil quamvis speciosum ac præclarum tanto præferrent negotio, quo nihil superis gratius, mortalibus utilis reperiretur. Nec magnificus solum conversionem erant, sed etiam auctor, plus rebus ostendens, quàm verbis præcipiens. Namque Gentilium conversione, atque instructione in omni vita ipsemet nihil habuit antiquius. Quin etiam Socios, qui ex India, aut ex Lusitania ad eum venissent, ita vocabat in divini hujus Ministerij societatem, ut speciosissimo cuique eam provinciam præmium daret laborum. Primarios quippe viros potissimum tanto munere præficebat, auctoritate

Act. 18.
tem